

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

หน่อไม้เป็นต้นอ่อนของไม้ ที่จะเจริญเติบโตไปเป็นต้นไม้ ซึ่งหน่อไม้จัดได้ว่าเป็นผักที่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง ทั้ง คาร์โบไฮเดรต โปรตีน วิตามิน กรดอะมิโนที่จำเป็นต่อร่างกายและร่างกายไม่สามารถผลิตเองได้ มีกากใยอาหารที่ช่วยให้ร่างกายนำกากและสารพิษออกสู่ภายนอกได้อย่างรวดเร็วเพื่อช่วยป้องกันมะเร็งลำไส้ใหญ่ รวมถึงหน่อไม้ยังสามารถนำมาทำอาหารได้หลากหลายอย่าง อีกทั้งยังเป็นที่ยอดนิยมของคนไทยโดยเฉพาะประชาชนในภาคเหนือและภาคอีสาน และเนื่องจากฤดูกาลของหน่อไม้สดจะอยู่ในช่วงกลางเดือนกรกฎาคม ถึงต้นเดือนตุลาคม ซึ่งหากต้องการบริโภคหน่อไม้้นอกฤดู ต้องทำการแปรรูปหน่อไม้ในรูปแบบต่างๆ เช่น หน่อไม้อบแห้ง หรือหน่อไม้ อัดป๊อป เป็นต้น

อุตสาหกรรมการทำหน่อไม้อัดป๊อป ได้ถือกำเนิดมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่นิยมบริโภคหน่อไม้ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถรับประทานหน่อไม้ได้ตลอดฤดูกาล ซึ่งเดิมกรรมวิธีในการผลิตหน่อไม้แบบดั้งเดิมตามภูมิปัญญาชาวบ้าน มีมายาวนานถึง 30 ปี ด้วยวิธีการต้มโดยการให้ความร้อนโดยตรงกับป๊อปเป็นเวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง แล้วจึงทำการปิดฝาโดยการมัดกรี (การใช้ตะกั่วเป็นตัวเชื่อมในการปิดฝาป๊อป) ต่อมาจึงมีการพัฒนากรรมวิธีในการผลิต โดยการบรรจุหน่อไม้ลงภาชนะบรรจุ ทำการฆ่าเชื้อโดยผ่านกรรมวิธีใช้ความร้อนเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตหรือการขยายพันธุ์ของจุลินทรีย์ได้ และทำการปิดฝา ต่อมาเมื่อประมาณต้นปี 2549 ได้เกิดเหตุการณ์อาหารเป็นพิษเนื่องจากหน่อไม้อัดป๊อปชนิดกรดต่ำที่รุนแรงขึ้น (Good Hygiene Practice, 2549) ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐต้องเข้ามาควบคุมดูแลด้านความปลอดภัยในอาหารหน่อไม้ป๊อปจึงต้องมีสติ๊กเกอร์รับรองจากสาธารณสุขจึงจะสามารถจำหน่ายได้ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 สิงหาคม 2549 เป็นต้นไป (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2549) โดยในจังหวัดลำปาง มีผู้ประกอบการ การผลิตหน่อไม้อัดป๊อปที่ได้รับมาตรฐาน มาขึ้นทะเบียนกับทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง และยังคงดำเนินกิจการอยู่ในฤดูกาลผลิต ปี 2553 จำนวนทั้งสิ้น 6 ราย (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง, 2553)

โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ขึ้นอยู่กับสาขาเหมืองแร่และเหมืองหิน สาขาขายส่งและขายปลีก และสาขาอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ (สำนักงานคลัง จังหวัดลำปาง, 2552) โดยการผลิตหน่อไม้้อค้บนั้นจัดอยู่ในส่วนของสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง การทำอุตสาหกรรมผลิตหน่อไม้้อค้บถือว่าเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านหลังจากการฤดูการทำนา เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้และเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น รวมถึงทำให้ประชาชนในประเทศได้มีโอกาบริโภคหน่อไม้้อค้บที่ได้มาตรฐานถูกหลักอนามัย และเป็นการขยายฐานการส่งออกหน่อไม้้อค้บไปยังต่างประเทศ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตหน่อไม้้อค้บ ในจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการลงทุนผลิตหน่อไม้้อค้บของผู้ที่สนใจ รวมถึงยังเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาค้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตหน่อไม้้อค้บ ในจังหวัดลำปาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบ ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนผลิตหน่อไม้้อค้บ ในจังหวัดลำปาง
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจสามารถนำข้อมูล ไปใช้ ในการตัดสินใจลงทุนในการผลิตหน่อไม้้อค้บ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและเป็นการสร้างรายได้ให้ผู้อื่นในท้องถิ่น

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนจากการลงทุนทำหน่อไม้้อค้บ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทุกอย่างที่เกี่ยวข้องในการทำหน่อไม้้อค้บ ตั้งแต่การเตรียมวัตถุดิบไปจนกระทั่งเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนการทำหน่อไม้้อค้บซึ่งได้จากการจำหน่ายหน่อไม้้อค้บหักค่าใช้จ่ายในการลงทุนแล้ว

หน่อไม้้อค้บ หมายถึง การนำหน่อไม้้ชนิดต่างๆที่บริโภคได้ มาปอกเปลือก อาจหันเป็นชิ้นตามต้องการนำไปบรรจุในปีบ เติมสารเพิ่มความเป็นกรดในปริมาณที่เหมาะสมเพื่อยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อจุลินทรีย์ และนำไปให้ความร้อนเพื่อฆ่าเชื้อที่อุณหภูมิและระยะเวลาที่เหมาะสม แล้วทำการปิดฝาภาชนะบรรจุ

ผู้ผลิตหน่อไม้อัดปืบ หมายถึง ผู้ผลิตหน่อไม้อัดปืบในจังหวัดลำปาง และได้ขึ้นทะเบียนกับทางสาธารณสุขจังหวัดลำปาง และยังคงดำเนินการอยู่ในฤดูกาลผลิตปี 2553 จำนวน 6 ราย